

3. L'home com a «sacerdot»: esperança i «espera impacient» de la creació

En l'anterior capítol hem exposat la visió del món com a creació de Déu, típica de l'Església cristiana, a través dels teòlegs més representatius d'aquesta visió en els primers segles. Contra el gnosticisme, aquesta visió cristiana va subratllar que Déu Pare mateix, a través de les seves dues pròpies mans (el Fill i l'Esperit Sant), tal com explica Ireneu,⁹ va crear lliurement i per amor l'univers material. Contra els platònics i el pensament pagà grec en general, va posar l'accent sobre la creació del món «del no-res», en el sentit absolut que inclou el terme, eliminant així qualsevol afinitat natural entre Déu i el creat i alhora qualsevol visió del món com a etern, coexistent amb l'únic ésser etern i immortal que és Déu. Això és una manera alternativa per dir que el món és contingent, que podria no haver existit mai, i que la seva existència és un *do lliure*, no una necessitat.

Però l'afirmació que el món sorgeix del no-res en el sentit descrit i que no té cap afinitat natural amb el Déu etern i immortal té precises conseqüències lògiques i existencials. En efecte, significa que la creació es troba sota l'espasa de Dàmocles del retorn al no-res, una amenaça que cada ésser creat concret adverteix en el de-

⁹ *Adv. Haer.* V,28,4.

caïment i en la mort. La por a la mort, així àmpliament difosa en la creació, implícitament present en l'intent de tota creatura de sobreviure costi el que costi, no és una por al *sofriment* que la mort pot causar, més aviat al retorn al no-res que implica. Sembla que els naturalistes afirmen avui això, ja que també sembla que assumeixin la perspectiva –almenys no l'exclouen– segons la qual l'univers ha sorgit del no-res. Sigui en l'àmbit lògic o bé en l'existencial, la doctrina de la creació del món del no-res implica que el món *pugui* extingir-se, perquè no té la capacitat natural de sobreviure.

Tanmateix la fe cristiana camina de mica en mica amb l'esperança i amb l'amor. Si Déu ha creat el món per amor –¿quin altre mòbil podem atribuir-li, coneixent tot el que ha fet per al món?– ha d'haver-hi una esperança per a la supervivència del món. ¿Però com? Una resposta fàcil, potser simplista, podria ser que, ja que Déu és omnipotent, simplement disposi que les coses succeeixen de manera que el món pugui sobreviure malgrat la seva contingència. En altres paraules, un miracle continu podria salvar el món. Potser aquesta és la resposta que la major part dels pobles es dona enfront de la fi del món; però la fe cristiana no creu en solucions que comportin un *deus ex machina*. No podem pas, com els grecs, introduir la intervenció divina al final d'una tragèdia, on cada cosa es mou amb una precisió matemàtica vers la destrucció. En l'acte de la creació, Déu no va deixar el món sense els mitjans per a la seva supervivència. ¿Això què significa?

Cap al final del capítol precedent, hem afirmat terminantment que no podem introduir solucions al problema de la supervivència del creat que siguin lògicament

inconsistentes amb la doctrina de la *creatio ex nihilo* i amb totes les seves implicacions. Sobretot no podem introduir en el món capacitats naturals per a la seva supervivència. En la conclusió de l'anterior capítol, hem dit que la solució del problema es col·loca en la creació de l'home. Ara cerquem de veure com i per què l'ésser humà s'entén per la fe cristiana com l'ésser capaç de respondre a una missió semblant; així arribarem a il·lustrar amb alguna idea tot el que intentàvem de dir abans quan hem anomenat l'home «sacerdot de la creació». Sobre aquesta base cercarem, doncs, de treure algunes conclusions finals pel que fa a la relació entre teologia i problema ecològic.